

Tiedon laatukehikko -hankkeen TIHA TP3 Tilastokeskus- ohjausryhmän kokous 3/2021**Aika: Keskiviikko 12.3.2021 klo 10.-11.20****Paikka: Teams****Läsnä: Kirsti Pohjanpää (pj), Jussi Heino, Hannele Orjala, Outi Ahti-Miettinen, Essi Kaukonen (sihteeri)****Poissa:**

- 1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen**
- 2. Ilmoitusasiat**
- 3. Edellisen kokouksen pöytäkirja**

Edelliseen pöytäkirjaan ei ole tullut muutoksia.

Jatketaan käytäntönä Teamsissä peukutusta kuittauksena pöytäkirjan katsomisesta / hyväksymisestä.

- 4. VM ohjausryhmän evästys**

VM:n asettama ohjausryhmä kokoontui 1.3.2021. Linkki pöytäkirjaan tulee Hankeikkunaan. Ohjausryhmä kokoontuu kvartaaleittain, seuraava kokous on 17.6.2021.

VM ohjausryhmä näki tärkeäksi kiteyttää kriteerien ryhmittelyä tai mahdollisesti tiivistää itse kriteereitä, eli olisi helpompi lähestyä neljä-viittä kriteeriä tai selkeästi nimettyä kriteerijoukkoa/ulottuvuutta. Laatu-kriteerien helppo lähestyttävyyys on tärkeää käyttöönottoa tukevana ominaisuutena.

VM ohjausryhmässä todettiin myös, että sidosryhmätarkastelu ja käyttäjätulokulma on hyvä pitää pilotoinnissa esillä ja käytännössä nostaa myös pilotoinnin loppuraportissa tarkasteltavaksi asiaksi.

VM ohjausryhmässä keskusteltiin myös tavoiteltavasta laadun tasosta. Eri tilanteissa tavoiteltava laatu vaihtelee. Riittävän laadun tason määrittää loppujen lopuksi käyttäjä. Tiedolla on lähestulkoon aina monta erilaista käyttäjää, ja osalla on erilaisia tarpeita tiedon laadun suhteen. Tiedon käyttötarkoitus vaikuttaa tavoiteltavaan tiedon laatuun. Käyttäjä tekee lisäksi itse arvovalinnan eri laatu-kriteerien, esimerkiksi ajantasaisuuden ja kattavuuden, välillä. Todettiin, että tämän takia käyttäjien tarpeet on lähes mahdotonta huomioida tyhjentävästi ja siksi ratkaisuna tiedon laatu-kehikossa toteutetaan tiedon laadun yhtenäinen kuvaus, jonka pohjalta käyttäjä voi arvioida, onko laatu hänelle riittävää.

VM ohjausryhmässä nähtiin myös, että kaikki laatu-työn keskeiset tulokset tulisi rutiininomaisesti viedä osaksi aineiston kuvailua.

Keskusteltiin vielä TK ohjausryhmässä näistä asioista, ja todettiin, että laatu-kriteerien ryhmittelyjen kiteytys on tärkeää. Laadun tavoitetaso määrittely ei ole projektin tehtävissä, mutta pilotoinnissa esimerkkejä ja ajatuksia tästä voisi tuottaa. Todettiin myös, että datan kuvaus on tärkeä laatu-elementti, joka mahdollistaa data käytön ja sen tulee kriteereissä selkeästi näkyä.

5. Projektin tilannekatsaus

Meneillään olevan jakson tehtävät

Alustavat tietoaaineistojen laatukriteerit olivat avoimesti kommentoitavana helmikuun 2021 ajan. Projektipäällikkö kertoi, että kommenttien määrä oli odotetusti vaisuhko. Yleisesti yhteydenotoissa sekä laatukriteerejä että kommentointitapaa pidettiin hyvinä ja joitakin yksityiskohtaisia kommenttejakin saatiin ja ne on käsitelty ja huomioidaan projektin jatkotyössä. Kommentoinnin loppuvaiheilla kommentoinnista viestittiin myös Tilastokeskuksen Tutkijapalvelujen kautta. Tietoaaineistojen laatukriteerit -sivun latauksia oli tähän asti helmi-maaliskuussa 268 latausta, joista 215 uniikkeja eri kävijöitä. Keskimääräinen luku-aika 5 minuuttia. Kriteerit ovat siis kuitenkin herättäneet kiinnostusta.

Kriteereiden pilotoinnin ja mittareiden kehittämisen jälkeen voisi harkita toista avointa kommentointikierrosta kesän aikana. Näillä näkymin virallinen lausuntokierros on tähtäimessä syksyllä 2021 ja tavoitteena on laatukriteerien julkaisu yhtä aikaa API-linjausten kanssa loppuvuodesta 2021 kansallisena suosituksena.

Projektipäällikkö kertoi, että alustavien tietoaaineistojen laatukriteerien pilotointi toteutetaan kaksivaiheisena. Ensimmäisessä vaiheessa työn keskiössä on tuottaa ensimmäinen ehdotus mittaristosta. Toisessa vaiheessa 18.3.2021 alkaen testataan laatukriteereitä sekä testataan ja edelleen kehitetään ehdotettua mittaristoa.

Pilotoinnin 1 vaihe: tilanne ja kokemukset: Pilotoinnin ensimmäinen vaihe käynnistyi 16.2. ja 18.2. järjestetyillä työpajoilla. Ensimmäisessä vaiheessa pilottien tuella kerätään jo kehitettyjä mittareita sekä myös mittariaihioita yhteiseen ”sammioon”, jonka pohjalta tuotetaan ehdotus mittaristoksi. YTY tietopalvelun osalta pilotointi on lähtenyt mukavasti ja rohkeasti kokeillen liikkeelle. Samoin mukana olevat Veron ja MML:n pilotit ovat osallistuneet aktiivisesti työhön. Ensimmäinen vaihe päättyi 18.3. työpajaan, jossa esitellään ehdotus toisessa vaiheessa jatkotyöstettäväksi mittaristoksi.

Pilotoinnin 2 vaiheen suunnittelu ja valmistelu on parhaillaan työn alla: Toisen vaiheen pilotoinnin suunnittelu on käynnissä. Ensimmäisestä vaiheesta kertynyttä kokemusta mm. viestinnästä ja työn organisoinnista hyödynnetään toisessa vaiheessa. Mukaan on ilmoittautunut jo kuusi organisaatiota omilla piloteillaan ja muutaman muun vahvistusta vielä odotetaan ja keskusteluja käydään. Toisen vaiheen on määrä päättyä 8.6. pidettävään työpajaan ja loppuraportointi on valmis 30.6. mennessä.

Ohjaryhmä ei nähnyt huomautettavaa työn etenemisessä.

Projektipäällikkö kertoi, että tiedon laatuun keskittyvä jakso [Tietopolitiikan podcast-sarjaan](#) on toteutettu. Haastateltavana ylijohdaja Laiho-Kauranne, haastattelijana Tiedon laatukehikon projektipäällikkö Essi Kaukonen. Johanna Laiho-Kauranteen teemaan liittyvä blogi on julkaistu: [Laatuleima tiedolle – tiedon laatukriteereistä tukea tietoyhteiskunnan rakentamiseen](#). Ohjaryhmä piti podcast -jaksoa erittäin hyvänä.

17.3.2021

Resurssitilanne ja hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden tilanne ja erityistarpeet

Käytiin läpi resurssitilanne Tilastokeskuksen ydinprojektiryhmän osalta. Mittareiden pääsuunnittelijan roolissa aloittaa Janika Tarkoma nykyisen henkilön työpaikan vaihdoksen takia Perehtymissuunnitelma on jo tehty jouhevan kapulanvaihdon toteuttamiseksi. Projektipäällikkö kiitti ohjausryhmän nopeaa reagointia mittareiden pääsuunnittelijan roolin täyttämässä.

Edellisessä helmikuun ohjausryhmäkokouksessa päätettiin, että valitaan Paavo avoimen datan pilotiksi, mikäli tämä on resurssien puolesta mahdollista. Paavo on käytetty ja hallittava kokonaisuus ja testaa myös tietosuojakysymyksiä. Paavon pilotoinnin toteutus kevätkaudella ei kuitenkaan näytä resurssien puolesta mahdolliselta. Selvitetään vielä avoimen datan pilottia.

Pilotteja on eri organisaatioista löytynyt sopivasti. Keskusteluja käydään vielä mahdollisten uusien pilottien kanssa. Pilotoinnin kautta useita uusia henkilöitä tulee mukaan tietoaineistojen laatuksien kehittämiseen pilotoinnin 2 vaiheessa.

TiHA-hankkeen mahdolliset muutosehdotukset ja muut ehdotukset

9.3.2021 TiHAn sidosryhmätilaisuus, liittyen tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiaan tavoitteisiin. Ainakin Storgårds ja Kaukonen ja Ahti-Miettinen osallistuivat. Strategisten tavoitteiden lausuntokierros on lähdössä liikkeelle tämän tilaisuuden jälkeen. Tilastokeskuksen lausumisen organisointi toteutetaan tämän projektin ulkopuolella.

14.4.2021 Kuntien keskustelutilaisuus tiedon laatuksista. TiHA järjestää. Laatuksien esittelyn lisäksi puheenvuorot kahdelta pilotilta ja kahdelta kunnalta. Tilastokeskuksesta osallistuu laatuksien esittelijänä Essi Kaukonen, lisäksi pilotoijan roolissa Jarmo Ranki ja Jari Kosonen. Antti Jakobsson MML ja Jaana Lehtilä Vero esittelevät tilaisuudessa laatuksien pilotointikokemuksia. Ohjausryhmäkeskustelussa todettiin, että kunnat ovat tärkeä tekijä tiedon laadun alkulähteillä ja myös merkittävä tiedon käyttäjä.

22.4.2021 on tiedossa TiHA-tilaisuus, joka keskittyy tiedon avaamisen prosessiin ja käytänteisiin, työpaketti 2. High value data setit agendalla, mikäli uutta tietoa on tuolloin. Yhteys muihin työpaketteihin, ml tiedon laatu, myös esillä. Tilastokeskuksesta osallistuu ainakin Essi Kaukonen.

TiHA verkkotilaisuuksista on tallenteet, joten jälkepäinkin näihin tilaisuuksiin voi palata. Tallenteet löytyvät [Hankkeen tilaisuudet ja ajankohtaiset kuulumiset -sivulta](#).

Tulevat tehtävät ja niihin liittyvät riskit

Kaukonen kertoi tulevista tehtävistä ja niihin liittyvistä erityisistä riskeistä. Tiedossa on pilotoinnin tiiviin 1. vaiheen päättäminen. 1. vaiheessa tuotetaan ensimmäinen mittaristoehdotus, jota pilotoidaan vaiheessa 2. vaiheessa. 2. vaiheen pilottien käynnistäminen tapahtuu 18.3.2021

17.3.2021

teemapajassa, jossa myös esitellään 1. vaiheessa saavutettu mittaristoehdotus.

Kriittistä tässä pilotoinnin 1. vaiheen päätöksessä on Tilastokeskuksen ydinprojektiryhmän ja 1. vaiheen pilottien työpanoksen irrottaminen edelleen pilotointiin sekä mittaristoehdotuksen koostamisen onnistuminen. Tärkeää myös se, että nivelkohta 1 vaiheen ja 2 vaiheen pilottien välillä onnistuu. Isona riskinä mittareiden pääsuunnittelijan vaihtuminen juuri tässä nivelkohdassa. Korvaava henkilö löytyi kuitenkin onneksi nopeasti. Henkilöiden väliseen tiedon vaihtoon tulee panostaa. Toinen selkeä riski on mukaan tulevien uusien pilotoijien riittävä perehdyttäminen. Teemapajat tukevat tätä, mutta muutakin tulee harkita.

Sidosryhmien ja käyttäjänäkökulman työstäminen ja nivominen pilotointiin on asia, joka nousi esille VM ohjausryhmässä ja jota työstetään laajan projektiryhmän teemapajassa 16.3.2021.

Hallintamalliaihion nostetaan työn alle maaliskuun vaihteessa.

API-linjausten pilotoinnin suunnittelu ja valmistelu on työn alla maaliskuussa, toteutus huhtikuussa.

Projektipäällikkö totesi, että kolmessa viimeksi mainitussa ei ole erityisiä riskejä näköpiirissä.

6. Päätös: Viima-työkalun lisenssin jatkaminen

Laatukriteerien työstämisessä käytettiin Viima-työkalua vuoden vaihteen ympärillä. Projektiryhmä ehdottaa, että Viima-lisenssiä jatketaan kesäkuun loppuun. Tällöin laatukriteerien iterointia tai tiiviimpää muotoilua / ryhmittelyä voidaan tällä työkalulla jatkossakin työstää (Ks. VM ohrytveiset).

Päätös: Jatketaan Viima-työkalun lisenssiä nykymuodossaan kesäkuun 2021 loppuun.

7. Tiedoksi ja kommenteille: Pilotoinnin tilannekuva

Projektipäällikkö kertoi pilotoinnin liikkeelle lähdöstä ja etenemisestä pilottien koordinoijan Mervi Haakanan valmistelun pohjalta. 1. vaiheen pilotit ovat: Tilastokeskuksen YTY-yritystietojärjestelmä, Maanmittauslaitoksen kansallinen maastotietokanta ja Veron kiinteistöverorekisteri.

Pilotoinnin 1 vaihe on onnistunut tiukka aikataulu huomioiden erinomaisesti, pilotit ovat tehneet hyvin työtä sekä itsenäisesti että yhdessä ja ensimmäinen mittaristoehdotus on saatu Noora Sepän johdolla koostettua 1. vaiheen pilotoinnin pohjalta. Ohjausryhmä oli tyytyväinen pilotoinnin 1. vaiheen tilanteeseen.

Pilotoinnin 2. vaihe käynnistyy 18.3.2021 teemapajassa ja tuo useita uusia pilotoijia (henkilöitä) mukaan työhön. Työskentelytavat, yhteistyötavat ja työskentelydokumentit työn alla, täsmentyvät 18.3.2021 pajaan mennessä ja palautteen pohjalta sen jälkeen. Mittarisammio ja mittaristo edelleen mittareiden kehittämisen työkaluina.

2. vaiheen pilotit ovat seuraavat: Tilastokeskus: yritystiedon toinen vaihe ja avoimen datan pilotti; Maanmittauslaitos: huoneistotietojärjestelmä ja mahdollisesti kansallinen maastotietokanta toinen vaihe; Vero: kiinteistöverorekisteri toinen vaihe; Tulli: avoimen datan aineisto; Luonnonvarakeskus: FADN-aineisto. Muutaman potentiaalisen pilotoijan kanssa käydään vielä keskusteluja.

8. Muut asiat

Kaukonen kertoi, että Metsyn ja PxPron ja avoimen datan kuvausten ja laatukriteerien mukaisten kuvausten yhteyksistä keskusteltiin tiistaina 9.3.2021 (Saarinen Emilia, Leino Jennika ja Kaukonen Essi)

Keskustelussa oli myös Valtio Expo osallistuminen. Jatkoselvityksissä ilmeni, että VM osallistuu TiHA-hankkeen näkökulmasta tapahtumaan ja esittelee myös tiedon laadun työpakettia 3.

9. Seuraava kokous

9.4.2021 klo 10.-11.30.

Jakelu:

Tiedon laatukehikko TiHATP3 Teams-työtila sekä Tiedon laatukehikon verkkosivut